

Kursplan

för kurs på grundnivå

Socialt arbete 4: Vetenskapliga perspektiv på sociala processer

Social Work 4: Scientific perspectives on social processes

30.0 Högskolepoäng

30.0 ECTS credits

Kurskod:	SUARB4
Gäller från:	HT 2016
Fastställt:	2016-09-07
Institution	Institutionen för socialt arbete
Huvudområde:	Socialt arbete
Fördjupning:	G2F - Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Beslut

Fastställt av institutionsstyrelsen vid institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan - Stockholms universitet.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Godkänd på kurserna SUARB1 Socialt arbete 1: Introduktion till kunskapsfältet och SUARB2 Socialt arbete: Välfärdsperspektiv och rättsliga grunder samt godkänd på 22,5 hp i delkurserna S3SP Socialt arbete och sociala problem, S3KT Kvantitativa forskningsmetoder och S3KL Kvalitativa forskningsmetoder från kursen SUARB3 Socialt arbete 3: Forskningsmetod.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
S4FV	Socialt arbete: Fattigdom och välfärd I	7.5
S4AN	Socialt arbete: Alkohol och narkotika I	7.5
S4BF	Socialt arbete: Barn, ungdom och familj I	7.5
S4ÄF	Socialt arbete: Äldre och personer med funktionsnedsättning	7.5

Kursens innehåll

- Teorier, åtgärdsbedömningar och metoder inom verksamhetsfältet/kunskapsområdet socialt arbete.
- Socialt arbete inom områdena fattigdom och välfärd; alkohol och narkotika; barn och ungdom; äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Analys av sociala processer och problem, med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter.
- Samspelet mellan individers och grupper levnadsvillkor i relation till samhälleliga och andra bakomliggande faktorer avseende t ex klass, kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning och funktionsförmåga.
- Utredning och utvärdering av olika sociala insatser.

Kursens delkurser:

1. Socialt arbete: Fattigdom och välfärd I 7,5 hp
Social work: Poverty and Welfare I

2. Socialt arbete: Alkohol och narkotika I, 7,5 hp
Social work: Alcohol and Drugs I

3. Socialt arbete: Barn, ungdom och familj I, 7,5 hp
Social work: Children, youth and family I

4. Socialt arbete: Äldre och personer med funktionsnedsättning, 7,5 hp
Social work: Older and Disabled Persons

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Identifiera, beskriva, analysera och utreda centrala aspekter av socialt arbete på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.
- Visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings-, utvärderings- och utvecklingsarbete.
- Visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, med särskilt beaktande av mänskliga rättigheter.
- Visa insikt om kunskapens roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

DELKURSERNAS INNEHÅLL OCH FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Socialt arbete: Fattigdom och välfärd I 7,5 hp
Social work: Poverty and Welfare I

Innehåll:

- Historiska, empiriska och teoretiska perspektiv på ekonomisk utsatthet och ekonomiskt bistånd.
- Olika aspekter av den politiska och organisatoriska inramningen av arbetet med ekonomisk utsatthet och ekonomiskt bistånd.
- Modeller för arbete med, och utredningar av rätten till, ekonomiskt bistånd, utifrån dess vetenskapliga, etiska, rättsliga och samhälleliga ramverk.
- Förhållanden som avser betydelsen av faktorer som kön, etnicitet, klass och ålder i relation till ekonomisk utsatthet och ekonomiskt bistånd.

Förväntade studieresultat:

Efter att ha genomgått delkursen förväntas studenten kunna:

- Redogöra för och diskutera historiska, empiriska och teoretiska perspektiv på ekonomisk utsatthet och ekonomiskt bistånd.
- Redogöra för och diskutera betydelsen av politisk inramning, organisatoriska förutsättningar, arbetssätt och åtgärdsbedömningar i förhållande till ekonomisk utsatthet och ekonomiskt bistånd.
- Redogöra för och diskutera modeller för arbete med, utredning av rätten till, ekonomiskt bistånd, utifrån dess vetenskapliga, etiska, rättsliga och samhälleliga ramverk.
- Redogöra för, diskutera och analysera olika gruppers förutsättningar när det gäller ekonomisk utsatthet.

Socialt arbete: Alkohol och narkotika I, 7,5 hp
Social work: Alcohol and Drugs I

Innehåll:

- Historiska, empiriska och teoretiska perspektiv på socialt arbete med alkohol och narkotika.
- Modeller för socialt arbete med alkohol och narkotika samt dess organisatoriska och politiska inramning.
- Kunskap om utredning och åtgärdsbedömning inom det aktuella området utifrån relevanta vetenskapliga, etiska, rättsliga och samhälleliga aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.
- Betydelsen av brukarmedverkan, och brukarperspektiv inom området socialt arbete med alkohol- och narkotikaproblem.

Förväntade studieresultat:

Efter att ha genomgått delkursen förväntas studenten kunna:

- Redogöra för och diskutera historiska, empiriska och teoretiska perspektiv på alkohol- och narkotikaanvändning.
- Visa insikt om betydelsen av organisatoriska och politiska förutsättningar när det gäller modeller för socialt arbete med alkohol- och narkotikaproblem.
- Visa kunskap om utredning och interventioner inom området alkohol- och narkotikaproblem.
- Diskutera och analysera olika gruppers sociala villkor när det gäller alkohol- och narkotikaanvändning samt relaterade problem.
- Visa insikt om betydelsen av brukarmedverkan, samt identifiera brukarperspektiv inom området socialt arbete med alkohol- och narkotikaproblem.

Socialt arbete: Barn, ungdom och familj I, 7,5 hp
Social work: Children, youth and family I

Innehåll:

- Livsvillkor för barn, ungdomar och familjer i utsatta situationer.
- Empiriska och teoretiska perspektiv inom socialt arbete med barn, ungdom och familj samt deras implikationer för det praktiska arbetet.
- Former och modeller för socialt arbete med barn, ungdom och familj, med fokus på det svenska barnavårdssystemet.
- Utredning, bedömning och åtgärder i socialt arbete med barn, ungdom och familj.
- Klass-, kön-, ålder- och etnicitetsperspektiv samt frågor om sexuell läggning inom området socialt arbete med barn, ungdomar och familj.
- Brukarperspektiv och brukarinflytande inom området socialt arbete med barn, ungdom och familj.
- Professionella samtal med barn och föräldrar.

Förväntade studieresultat:

Efter att ha genomgått delkursen förväntas studenten kunna:

- Redogöra för och diskutera betydelsen av olika former av utsatthet för barn, ungdom och familjer.
- Visa insikt om olika empiriska och teoretiska perspektiv inom socialt arbete med barn, ungdom och familj och deras implikationer för det praktiska arbetet.
- Redogöra för och analysera olika former och modeller för socialt arbete med barn, ungdom och familj.
- Tillämpa kunskap om samtal, utredning och bedömning inom området socialt arbete med barn, ungdom och familj.

Socialt arbete: Äldre och personer med funktionsnedsättning, 7,5 hp
Social work: Older and Disabled Persons

Innehåll:

- Empiriska och teoretiska perspektiv på socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Samspelet mellan individers och grupper sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga.
- Intersektionella perspektiv på området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Arbetsmetoder och förhållningssätt i socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning, samt dess organisatoriska inramning.
- Metoder för utredningar inom området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Betydelsen av brukarmedverkan, och brukarperspektiv inom området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning

Förväntade studieresultat:

Efter att ha genomgått delkursen förväntas studenten kunna:

- Redogöra för och tillämpa teoretiska och empiriska perspektiv på socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Visa förståelse för och kritiskt reflektera kring samspelet mellan individers och grupper sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga.
- Redogöra för och tillämpa intersektionella perspektiv på området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Redogöra för och kritiskt reflektera kring arbetsmetoder och förhållningssätt i socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning samt dess organisatoriska och politiska inramning.
- Tillämpa metoder för utredningar inom området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Visa insikt om betydelsen av brukarmedverkan, samt identifiera brukarperspektiv inom området socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar.

Kunskapskontroll och examination

Betygssättning sker enligt sjugradig, målrelaterad betygsskala.

A=Utmärkt

B=Mycket bra

C=Bra

D=Tillfredsställande

E=Tillräckligt

Fx=Underkänd, något mer arbete krävs

F=Underkänd, mycket mer arbete krävs

För delkursens betygskriterier, se separata delkursbeskrivningar.

För godkänt krävs lägst betygsgraden E på samtliga delkurser, betygssatta enligt sjugradig betygsskala. Slutbetyg för hela kursen baseras på ett medeltal av delkursbetygen och på respektive delkurs omfattning.

Beträffande regler för examination och omexamination, fastställda av institutionsstyrelsen, se information på institutionens hemsida.

Student har rätt att begära omtentamen med annan examinator om han/hon har underkänts på samma delkurs vid två tidigare tillfällen. Framställan härom ska göras skriftligt till studierektor inom ett år efter avslutat delkurs.

Plagiering och andra försök till vilseledande (exempelvis självplagiering), vid examination eller annan bedömning av studieprestation leder till anmälan för misstänkt fusk, vilket kan medföra disciplinära åtgärder.

Socialt arbete: Fattigdom och välfärd I 7,5 hp

Social work: Poverty and Welfare I

Examinationsuppgifter med graderad bedömning:

Salstentamen

Övriga kurskrav:

Inlämning och redovisning av uppgifter enligt anvisning i delkurbeskrivning. För godkänt betyg krävs aktiv närvaro vid samtliga seminarier. Frånvaro vid maximalt två seminarier skall kompenseras med skriftlig uppgift enligt lärares anvisning.

Grund för delkursens betyg:

Delkursens betyg baseras på resultatet på salstentamen.

Konsekvenser av betyget F och Fx:

Både F och Fx är underkända betyg vilket innebär att studenten får genomgå förnyad examination vid nästa examinationstillfälle.

Socialt arbete: Alkohol och narkotika I, 7,5 hp

Social work: Alcohol and Drugs I

Examinationsuppgifter med graderad bedömning:

Salstentamen

Övriga kurskrav:

Inlämning och redovisning av uppgifter enligt anvisning i delkurbeskrivning. För godkänt betyg krävs aktiv närvaro vid samtliga seminarier. Frånvaro vid maximalt två seminarier skall kompenseras med skriftlig uppgift enligt lärares anvisning.

Grund för delkursens betyg:

Delkursbetyget baseras på resultatet på salstentamen.

Konsekvenser av betyget F och Fx:

Både F och Fx är underkända betyg vilket innebär att studenten får genomgå förnyad examination vid nästa examinationstillfälle.

Socialt arbete: Barn, ungdom och familj I, 7,5 hp
Social work: Children, youth and family I

Examinationsuppgifter med graderad bedömning:
Salstentamen

Övriga kurskrav:

Inlämning och redovisning av uppgifter enligt anvisning i delkurbeskrivning. För godkänt betyg krävs aktiv närvaro vid samtliga seminarier. Frånvaro vid maximalt två seminarier skall kompenseras med skriftlig uppgift enligt lärares anvisning.

Grund för delkurens betyg:
Delkursbetyget baseras på resultatet på salstentamen.

Konsekvenser av betyget F och Fx:

Både F och Fx är underkända betyg vilket innebär att studenten får genomgå förnyad examination vid nästa examinationstillfälle.

Socialt arbete: Äldre och personer med funktionsnedsättning, 7,5 hp
Social work: Older and Disabled Persons

Examinationsuppgifter med graderad bedömning:
Individuell hemtentamen

Övriga kurskrav:

Inlämning och redovisning av uppgifter enligt anvisning i delkurbeskrivning. För godkänt betyg krävs aktiv närvaro vid samtliga seminarier. Frånvaro vid maximalt två seminarier skall kompenseras med skriftlig uppgift enligt lärares anvisning.

Grund för delkursens betyg:
Delkursbetyget baseras på resultatet på hemtentamen.

Konsekvenser av betyget F och Fx:

Både F och Fx är underkända betyg vilket innebär att studenten får genomgå förnyad examination vid nästa examinationstillfälle.

Övrigt

Litteraturlistorna revideras inför varje termin och eventuella ändringar finns införda i kursplanen senast 2 månader innan sista ansökningsdag.

Kurslitteratur

Socialt arbete: Fattigdom och välfärd I 7,5 hp
Social work: Poverty and Welfare I

Bergmark, Å., Bäckman, O., Minas, R. (2013) Vägar ur socialbidrag? Om socialtjänstens insatser och det ekonomiska biståndets varaktighet. Rapport i socialt arbete, 143. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete.

Dahlberg, M., Mörk, E. & Thorén, K. (2013) Jobbtorg Stockholm – resultat från en enkätundersökning, IFAU Rapport 2013:21. Uppsala: IFAU.

Gunnarsson, E. (2002) The vulnerable life course: poverty and social assistance among middle-aged and older women. Ageing and Society, 22(6), 709-728.

Kullberg, C. & Fäldt, J. (2008) Gender differences in social workers' assessments and help-giving strategies towards single parents, European Journal of Social Work 11(4), 445-458.

Minas, R. (2001) Att skilja ”agnarna från vetet” – telefonmottagningarnas organisation och selektion av socialbidragsförfrågningar, *Socialvetenskaplig tidskrift* 3, 201-219.

Nyblom, J. (2014) Vilket resultat har socialtjänstens aktivering av socialbidragstagare?. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 21(1), 24-46.

Obucina, O. (2014) Paths into and out of poverty among immigrants in Sweden. *Acta Sociologica*, 57(1): 5-23.

Rauhut, D. (2002) Fattigvård, socialbidrag och synen på fattigdom i Sverige 1918-1997 (Vol. 18). Almqvist & Wiksell International. Valda delar.

Rauhut, D. (2006) Den besvärliga fattigdomen. Almqvist & Wiksell International. Valda delar.

Rissanen, S., & Ylinen, S. (2014) Elderly poverty: risks and experiences—a literature review. *Nordic Social Work Research*, 4(2), 144-157.

Stranz, H. (2007) Utrymme för variation: om prövning av socialbidrag (diss.). Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete. Valda delar.

Stranz, H. & Wiklund, S. (2011) I välfärdssamhällets marginal – om socialbidragstagande bland ensamstående mödrar av svensk och utländsk härkomst. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 18(1), 42-62.

Thorén, K. (2012) Arbetsmarknadspolitik i kommunerna, Del 2 Kunskapsöversikt, Rapporter från riksdagen 2011/12: RFR 15.

Unicef (2014) I välfärdens utkant. Om ensamstående mödrar med socialbidrag och deras barn. Stockholm: Unicef.

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskaplig tidskrifter.

Socialt arbete: Alkohol och narkotika I, 7,5 hp
Social work: Alcohol and Drugs I

Babor, T. (2010) Alkohol: Ingen vanlig handelsvara – en sammanfattning av den andra utgåvan. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, vol. 27 (2):107-125.

Bergmark, A., Bergmark, Å. & Lundström, T. (2011) Evidensbaserat socialt arbete. Teori, kritik, praktik. Stockholm: Natur & Kultur. (kapitel 4: 1, s. 75-95 och kapitel 1).

Bernhardsson, J. (2015) Normalitetens gränser. En fokusgruppsstudie om alkoholkultur(er), genus- och åldersskapande. Akademisk avhandling, Centrum för Socialvetenskaplig Alkohol- och Drogforskning (SoRAD) nr.12. (finns i fulltext på Diva).

Billinger, K. & Hübner, L. (red.) (2009) Alkohol och droger - samhällsvetenskapliga perspektiv. Malmö: Gleerups (226 s.).

Fingarette, H. (1988) Heavy Drinking. The Myth of Alcoholism as a Disease. Berkely: University of California Press. (162 ss).

FORSA (2009) Missbruk och behandling. Gamla problem – nya lösningar? Socialtjänstforum – ett möte mellan forskning och socialtjänst. (ca 80 s.)

Gunnarsson, E. (2013) Alkoholmissbruk och självbestämmande – en kartläggning av den svenska hemtjänstens förutsättningar att arbeta med äldre personer med alkoholproblem. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 30, 227-242.

Haines, R., Johnson, J., Carter, C. & Arora, K. (2009) “I couldn’t say, I’m not a girl” – Adolescents talk about gender and marijuana use. *Social Science & Medicine*, 68, 2029-2036.

Järvinen, M. (2008) Approaches to methadone treatment: harm reduction in theory and practice. *Sociology of*

Health & Illness, 30, 975-991.

Jönsson, H. (2013) We will be different! Ageism and the temporal construction of old age. The Gerontologist Advance Access, 53, 198-204.

Kalant, H. (2010) Drug classification: science, politics, both or neither? Addiction, 105: 1146-1149.

Kelfve, S. et al (2014) Increased alcohol use over the past 20 years among the oldest old in Sweden. Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 31, 245-260.

Månsson, J. & Ekendahl, M. (2015) Protecting Prohibition The Role of Swedish Information Symposia in Keeping Cannabis a High-Profile Problem. Contemporary Drug Problems, 42, 209-225.

Skogens, L. (2012) ASI i retorik och praktik. Socionomens Forskningssupplement, Nr 32, s.34-42

Socialstyrelsen (2015) Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten. Finns att ladda ner på socialstyrelsens hemsida: www.socialstyrelsen.se. (valda delar om ca 10-15 sidor).

Tryggvesson, K. (2012) "Sprutbyte – visst bara de slutar med droger". Svenska myndigheters och politikernas hantering av rena sprutor till narkomaner. Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 29, 512-540.

von Greiff, N. & Skogens, L. (2012) Förändringsprocesser i samband med missbruksbehandling – vilka faktorer beskriver klienter som viktiga för att initiera och bibehålla positiva förändringar? Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 29, 195-209.

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskaplig tidskrifter.

Socialt arbete: Barn, ungdom och familj I, 7,5 hp
Social work: Children, youth and family I

Andersson, G. (2016). Uppföljning av ett haveri i social barnavård. Research Reports in Social Work, nr 2016:5. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet.

Broberg, A., Almqvist, K. & Tjus, T. (2015). Klinisk barnpsykologi: utveckling på avvägar. Stockholm: Natur och kultur.

Cederborg, A-C. (2010). Att intervjua barn – vägledning för socialsekreterare. Stiftelsen Allmänna Barnhuset 2010:4.

Elmeroth, E. & Häge, J. (2016). Flyktens barn. Lund: Studentlitteratur.

Höjer, I., Sallnäs, M. & Sjöblom, Y. (red.) (2012). När samhället träder in: barn, föräldrar och social barnavård. Lund: Studentlitteratur. Kap 2, 4 -11.

Klefbeck, J. & Ogden, T. (2003). Barn och nätverk. Stockholm: Liber. Kap 2-5.

Lundström, T. & Leviner, P. (kommande). Tvångsvård av barn och unga - rättigheter, gränzoner och utmaningar. Stockholm: Wolters Kluwer. Valda delar ca 100 s

Maskrosbarn (2016). Jag är bara en påse pengar. En rapport från Maskrosbarn om ungdomarnas upplevelse av insatser från socialtjänsten. Stockholm.

Ponnert, L. (Red.) (2015). Utredningsarbete i den sociala barnavården. Malmö: Gleerups. Kap 1,2,7.

Socialstyrelsen (2015). Utreda Barn och unga. Handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen SOSFS 2014:6. Stockholm: Socialstyrelsen.

Övereeide, H. (2010). Samtal med barn: metodiska samtal med barn i svåra livssituationer. Lund: Studentlitteratur.

Överlien, C. (2016). 'Do you want to do some arm wrestling?': children's strategies when experiencing domestic violence and the meaning of age. Child & Family Social Work, doi: 10.1111/cfs.12283.

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskaplig tidskrifter.

Socialt arbete: Äldre och personer med funktionsnedsättning, 7,5 hp
Social work: Older and Disabled Persons

Andersson, I. L. & Öberg, P. (red.) (2012) Jämlik ålderdom? I samtiden och framtiden. Stockholm: Liber. (valda delar, omkr. 75s).

Hydén, L-C. & Hellström, I. (red.) (2016) Att leva med demens. 1. uppl. Malmö: Gleerups.

Gunnarsson, E. & Szebehely, M. (red.) (senaste upplagan) Genus i omsorgens vardag. Malmö: Gleerup. (valda delar, omkr. 100s).

Ineland, J., Molin, M. & Sauer, L. (senaste upplagan) Utvecklingsstörning, samhälle och välfärd. Malmö: Gleerup.

Johansson, S. & Taghizadeh Larsson, A. (red.) (2016) Förändringsperspektiv på äldreomsorg: att leva som andra. Malmö: Gleerups Utbildning AB.

Jönson, H. & Harnett, T. (2015) Socialt arbete med äldre. Stockholm: Natur & Kultur. (valda delar, omkr. 150s).

Kulick, D. (2015) When Privacy and Secrecy Collapse into One Another, Bad Things Can Happen. Current Anthropology Volume 56, Supplement 12, pp 241-50.

Lindqvist, R. (senaste upplagan) Funktionshindrade i välfärdssamhället. Malmö: Gleerups. (valda delar, omkr. 100s).

Socialstyrelsen (senaste upplagan) Att ge ordet och lämna plats. Vägledning om brukarinflytande inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. www.socialstyrelsen.se.

Socialstyrelsen (senaste upplagan) Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. Lägesrapport. www.socialstyrelsen.se.

Socialstyrelsen (senaste upplagan) Vård och omsorg om äldre. Lägesrapport. www.socialstyrelsen.se.

Socialstyrelsen (senaste upplagan) Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten. www.socialstyrelsen.se. (valda delar).

SOSFS 2014:5 Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS. www.socialstyrelsen.se. (valda delar).

Tillkommer aktuella, bl.a. internationellt publicerade, artiklar i vetenskaplig tidskrifter.
